

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Επιμορφωτικό – υποστηρικτικό υλικό
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Παράδειγμα εφαρμογής στην υλοποίηση εργαστηρίου δεξιοτήτων με την εφαρμογή του μοντέλου του Hendy [ψηφιακή μάθηση του 21ου (4Cs σε ψηφιακό περιβάλλον), παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας].....	4
Παράδειγμα εφαρμογής στην υλοποίηση εργαστηρίου δεξιοτήτων με την εφαρμογή της βιωματικής διδακτικής μεθόδου [δεξιότητες κοινωνικής ζωής, ψηφιακής ιθαγένειας, διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης].....	6
Πίνακας με ενδεικτικές παραπομπές στο ΠΣ.....	8
Ενδεικτικά παραδείγματα δοκιμασμένων προγραμμάτων.....	15
Παράδειγμα εφαρμογής της μεθοδολογίας υλοποίησης σε συνεργασία με φορείς.....	16

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΚΕΨΗ & ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

- Ψηφιακή μάθηση του 21ου αιώνα (4cs σε ψηφιακό περιβάλλον)
- Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας
  - Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής
  - Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας
- Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης

Μαρία Μαχαιρίδου

Δεξιότητες Μάθησης του 21ου αιώνα (4Cs) (Γυμνάσιο)
Δεξιότητες Ζωής (Δημοτικό, Γυμνάσιο)

Παράδειγμα εφαρμογής στην υλοποίηση εργαστηρίου δεξιοτήτων με την εφαρμογή του μοντέλου του Hendy [ψηφιακή μάθηση του 21ου (4Cs σε ψηφιακό περιβάλλον), παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας]

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:	Με μαθαίνω; Με φροντίζω!
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΗ:	Γ' Γυμνασίου
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	2 διδακτικές ώρες
ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:	Βιολογία, Πληροφορική, Φυσική Αγωγή
ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ:	Εργαστήριο πληροφορικής (Η/Υ, πρόσβαση στο διαδίκτυο)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1η διδακτική ώρα

A. Φάση πλαισίωσης

- Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στην ολομέλεια της τάξης, μέσω παρουσίασης, μία εικόνα/διάγραμμα που εισάγει τους μαθητές/τριες στο θέμα της διδασκαλίας, τους προβληματίζει και κεντρίζει το ενδιαφέρον για ενεργό συμμετοχή τους στις μαθησιακές διαδικασίες που θα ακολουθήσουν (προβληματισμός - αρχή των κινήτρων). Παράλληλα, τονίζεται από τον/την εκπαιδευτικό η σημασία και η χρησιμότητα του περιεχομένου του εργαστηρίου για την καθημερινή ζωή και την υγεία του ανθρώπου (αρχή των κινήτρων)
- Ο/Η εκπαιδευτικός θέτει το ερώτημα «Ποια είναι τα συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού;» και ακολουθεί καταιγισμός ιδεών
- Στη συνέχεια, ζητά από τους μαθητές/τριες να συνεργασθούν σε 2/αδες (ή ολιγομελείς ομάδες, ανάλογα με τον αριθμό των διαθέσιμων Η/Υ), να αναζητήσουν σχετικές πληροφορίες στο διαδίκτυο (κείμενο, βίντεο κ.ά.), να τις αποθηκεύσουν και να τις ταξινομήσουν, να αναγνωρίσουν/κατονομάσουν τα συστήματα του ανθρώπινου οργανισμού και να περιγράψουν προφορικά στον ολομέλεια (πολύ συνοπτικά) τις βασικές τους λειτουργίες, ως αποτέλεσμα της διερεύνησης που προηγήθηκε (προβληματισμός - έρευνα - αρχή των κινήτρων)

B. Φάση σύνδεσης

- Οι μαθητές/τριες καλούνται να εγγραφούν ως μέλη σε ένα wiki που έχει προηγουμένως δημιουργήσει ο/η εκπαιδευτικός, αλλά παραμένει κενό περιεχόμενο
- Οι μαθητικές 2/άδες (ή ομάδες) συνεργάζονται και δημιουργούν το δικό τους «κόμβο» στο wiki, με στόχο να εμπλουτίσουν το περιεχόμενό του, με όποιο τρόπο αποφασίσουν [π.χ. δημιουργώντας θεματικές ενότητες με τα συστήματα οργάνων του ανθρώπινου οργανισμού, στις οποίες προσθέτουν ψηφιακό περιεχόμενο κάθε μορφής (κείμενο, βίντεο, εικόνες κ.ά.)]
- Όταν αποφασίσουν για τη μορφή και το περιεχόμενο του κόμβου τους και το εμπλουτίσουν με κατάλληλο ψηφιακό υλικό, οι μαθητές/τριες «επισκέπτονται» και τους κόμβους των άλλων 2/αδων και συνεισφέρουν στον εμπλουτισμό τους με κατάλληλο υλικό

2η διδακτική ώρα

Γ. Φάση οικοδόμησης της γνώσης

- Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει στον πίνακα προβολής του εργαστηρίου το εμπλουτισμένο, πλέον, με περιεχόμενο wiki που δημιούργησαν οι μαθητές/τριες και συντονίζει συζήτηση στην ολομέλεια που επικεντρώνεται στην περαιτέρω παρατήρηση, επεξεργασία, ανάλυση του ψηφιακού περιεχομένου του wiki και καταλήγει στη συσχέτιση των νέων γνώσεων που κατέκτησαν οι μαθητές/τριες με την

προάσπιση και τη φροντίδα της σωματικής και ψυχικής υγείας του σύγχρονου ανθρώπου

- Με την ολοκλήρωση της συζήτησης, οι μαθητές/τριες συνεργάζονται με τα μέλη του κόμβου τους στο wiki και εμπλουτίζουν περαιτέρω το περιεχόμενό του, αναρτώντας και τα σχετικά τους συμπεράσματα από τη συζήτηση (π.χ. γνώση ανθρώπινου σώματος VS προάσπιση/ενίσχυση υγείας)

Δ. Φάση συνειδητοποίησης

- Οι μαθητικές 2/αδες, αξιοποιώντας κάποια δωρεάν διαθέσιμη διαδικτυακή εφαρμογή (π.χ. padlet, canva κ.ά) δημιουργούν μία ψηφιακή αφίσα, έχοντας ως γενικό θέμα τον τίτλο «Με μαθαίνω, με φροντίζω». Το περιεχόμενο, η αισθητική και τα υπόλοιπα στοιχεία της αφίσας συναποφασίζονται από τους/τις ίδιους/ες.
- Οι αφίσες όλων των μαθητικών 2/αδων αναρτώνται σε ψηφιακή μορφή στο κοινό wiki και σε εκτυπωμένη, στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου
- Το εργαστήριο ολοκληρώνεται με τη αξιολόγηση των μαθησιακών διαδικασιών από τους μαθητές/τριες, οι οποίοι/ες καλούνται πριν την αποχώρησή τους να καταγράψουν συνοπτικά τις εντυπώσεις τους, αναρτώντας (ανώνυμα) μία σχετική σημείωση (ψηφιακό post) σε κοινόχρηστο ψηφιακό πίνακα που έχει προηγουμένως δημιουργήσει ο/η εκπαιδευτικός σε κάποια διαδικτυακή εφαρμογή (π.χ. Google Jamboard, padlet ή άλλη)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Η αρχική αξιολόγηση υλοποιείται κατά την Α φάση, οπότε και θα αναγνωρισθεί (μέσω καταγισμού ιδεών) το επίπεδο προϋπάρχουσας γνώσης των μαθητών/τριων
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση υλοποιείται κατά τη διάρκεια εξέλιξης των φάσεων Β, Γ και Δ, μέσω της προόδου στα παραγόμενα από τις μαθητικές 2/αδες (περιεχόμενο wiki, ψηφιακή αφίσα). Επιπλέον, καθ' όλη τη διάρκεια των τεσσάρων διδακτικών φάσεων, αξιολογείται και η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/τριων (π.χ. ανταπόκριση σε ερωτήσεις, ενεργοποίηση στο πλαίσιο της συνεργασίας κ.ά.)
- Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριων υλοποιείται μετά το πέρας της διδασκαλίας, μέσω της τελικής μορφής των παραγόμενων των μαθητικών 2/αδων (περιεχόμενο wiki, ψηφιακή αφίσα). Η αξιολόγηση των μαθησιακών διαδικασιών γίνεται μέσω των εντυπώσεων που ανήρτησαν (ψηφιακό post) οι μαθητές/τριες στον ψηφιακό πίνακα της τάξης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο τέλος του εργαστηρίου όλα τα παραγόμενα και τα αποτελέσματα αξιολόγησης τοποθετούνται στο portfolio της τάξης.

Παράδειγμα εφαρμογής στην υλοποίηση εργαστηρίου δεξιοτήτων με την εφαρμογή της βιωματικής διδακτικής μεθόδου [δεξιότητες κοινωνικής ζωής, ψηφιακής ιθαγένειας, διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης]

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:	Βία στον αθλητισμό; ΟΧΙ, ευχαριστώ.
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΗ:	Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού
ΔΙΑΡΚΕΙΑ:	1 διδακτική ώρα
ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ:	Φυσική Αγωγή, Πληροφορική
ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ:	Εργαστήριο πληροφορικής (Η/Υ, πρόσβαση στο διαδίκτυο)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ: Εμπειρία

- (Ιδεοθύελα & ερωτοαπαντήσεις): Εισαγωγή στο διδακτικό αντικείμενο και αναφορά στους στόχους της διδασκαλίας από τον/την εκπαιδευτικό, δραστηριότητα ανάκλησης προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών και παρακίνηση μαθητών/τριων για περαιτέρω έρευνα και συνεργατική δράση. Συγκεκριμένα, ξεκινώντας από κεντρικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού, με τις οποίες αναπτύσσονται κλιμακωτά προβληματισμοί για το επεξεργαζόμενο θέμα, οι μαθητές/τριες απαντούν με λέξεις-κλειδιά, παρακινούνται να ανταλλάξουν τις προηγούμενες εμπειρίες και απόψεις τους και ανακαλύπτουν νέες έννοιες σχετικά με το θέμα της βίας στους αθλητικούς χώρους και στον αθλητισμό, γενικότερα

Β΄ ΦΑΣΗ: Στοχαστική παρατήρηση-αντανάκλαση

- Διαμόρφωση μαθητικών ομάδων (3/αδες), έπειτα από συνεργασία εκπαιδευτικού-μαθητών/τριων, με βάση και το κοινωνιόγραμμα της τάξης
- Επεξήγηση της ομαδικής δραστηριότητας που θα ακολουθήσει και των συνεργατικών διαδικασιών. Κάθε ομάδα ονοματίζεται με ένα διαφορετικό χρώμα (κίτρινη, κόκκινη, ροζ κ.ά.) και κατανέμονται ρόλοι εντός των ομάδων (συντονιστής, γραμματέας, χειριστής ψηφιακών μέσων) εντός της ομάδας από τους ίδιους τους μαθητές/τριες (ενίσχυση ατομικής πρωτοβουλίας)
- (Ομαδική δραστηριότητα/εικαστική δημιουργία): Υλοποιείται η επεξεργασία του θέματος από τις μαθητικές ομάδες, με τη συνεργατική δημιουργία μιας εικονογραφημένης ιστορίας (κόμικ). Συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες, αφού στοχασθούν πάνω στις δικές τους εμπειρίες και στις εμπειρίες των άλλων μελών της ομάδας τους και διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τη στάση τους ως προς τα φαινόμενα βίας στον αθλητισμό, συνδέουν τις απόψεις αυτές, προβληματίζονται και συν-αποφασίζουν σχετικά με το περιεχόμενο της ιστορίας που θα δημιουργήσουν, αλλά και για τον τρόπο ανάπτυξης του περιεχομένου της, έτσι ώστε να γίνει κατανοητή η θέση/στάση της ομάδας τους. Το τελικό παραγόμενο κάθε μαθητικής ομάδας θα πρέπει να είναι μία ενιαία δραστηριότητα/εικονογραφημένη ιστορία που θα προβληθεί στην ολομέλεια και, στη συνέχεια, θα διαμοιραστεί στους χρήστες του διαδικτύου, μέσω του ιστολογίου του σχολείου, αλλά και κοινωνικών δικτύων στα οποία πιθανά συμμετέχουν οι μαθητές/τριες

Γ΄ ΦΑΣΗ: Αφηρημένη ενοποίηση /ταξινόμηση

- Οι μαθητικές ομάδες, μέσω των εκπροσώπων τους, παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης την εικονογραφημένη ιστορία που δημιούργησαν. Κάθε ομάδα επεξηγεί και επιχειρηματολογεί σχετικά με τη στάση/άποψη που αποτυπώνεται στην ιστορία που δημιούργησαν, συνδέοντάς την και με πιθανά προσωπικά βιώματα των μελών της

Δ΄ ΦΑΣΗ: Πειραματισμός/Επαλήθευση/Γενίκευση

- (Λεκτική, αναπαραστατική). Τα στοιχεία των εικονογραφημένων ιστοριών των μαθητικών ομάδων γενικεύονται. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται και τα συμπεράσματα μεταφέρονται σε νέες, υπαρκτές καταστάσεις από το χώρο του αθλητισμού και όχι μόνο. Ο/Η εκπαιδευτικός συντονίζει και μεθοδεύει μία σύντομη σχετική συζήτηση, προτρέποντας τους μαθητές/τριες να αναστοχαστούν και, στη συνέχεια, να δηλώσουν και τη στάση που προτίθενται να υιοθετήσουν σχετικά με το θέμα της βίας στον αθλητισμό, απαντώντας ανώνυμα σε μία σχετική ψηφιακή δημοσκόπηση, της οποίας τα αποτελέσματα διαμοιράζονται και σχολιάζονται στην ολομέλεια

Ε΄ΦΑΣΗ: Αξιολόγηση

- (Ερωτηματολόγιο, συμβατική μέθοδος αξιολόγησης): Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές/τριες ένα ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται ατομικά από τους μαθητές/τριες, το οποίο περιέχει ερωτήσεις αξιολόγησης των γνωστικών στόχων (π.χ. κίνητρα οπαδών που προβαίνουν σε πράξεις βίας κ.ά.) και ερωτήσεις αξιολόγησης των κοινωνικών και των μεταγνωστικών στόχων (π.χ. συνεργασία, τι πιστεύουν ότι έμαθαν κ.ά.) της διδασκαλίας (αυτοαξιολόγηση, ετεροαξιολόγηση)
- Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες καλούνται να απαντήσουν (ανώνυμα) σχετικά με την ικανοποίησή τους από τις μαθησιακές διαδικασίες, μέσω της ανάρτησης εντυπώσεων σε ένα ψηφιακό πίνακα (ψηφιακό post) που κοινοποιεί η εκπαιδευτικός (σύγχρονη μέθοδος αξιολόγησης)

ΣΤ΄ΦΑΣΗ: Ανακεφαλαίωση

- (Λεκτική, αναπαραστατική, μεταγνωστική): Οι μαθητές/τριες, σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό, συστηματοποιούν τα συμπεράσματα από το μάθημα, συνδέοντας τα και με σύγχρονες παρατηρούμενες καταστάσεις. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας δημιουργείται και, παράλληλα, διαμοιράζεται (μέσω προβολής) στην ολομέλεια σχετικός εννοιολογικός χάρτης, με λέξεις και έννοιες κλειδιά που προέκυψαν από τη διδασκαλία

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- Η αρχική αξιολόγηση υλοποιείται στην Α φάση (προετοιμασία), μέσω της ιδεοθύελας και των προφορικών απαντήσεων των μαθητών/τριες στις ερωτήσεις που τίθενται
- Η διαμορφωτική αξιολόγηση υλοποιείται στη Β, Γ και Δ φάση, μέσω παρατήρησης της προόδου κατά τη δημιουργία της εικονογραφημένης ιστορίας, των παρουσιάσεων των ομάδων και των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης
- Η τελική αξιολόγηση των μαθητών/τριων υλοποιείται στην Ε φάση, μέσω του ερωτηματολογίου που συμπληρώνουν, που περιλαμβάνει ερωτήσεις αξιολόγησης, αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης των μαθησιακών στόχων. Η αξιολόγηση των μαθησιακών διαδικασιών γίνεται μέσω των εντυπώσεών τους από το εργαστήριο, που ανήρτησαν (ψηφιακό post) οι μαθητές/τριες στον ψηφιακό πίνακα της τάξης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο τέλος του εργαστηρίου όλα τα παραγόμενα και τα εργαλεία αξιολόγησης τοποθετούνται στο portfolio κάθε μαθητή (ή/και στο portfolio της τάξης)

Πίνακας με ενδεικτικές παραπομπές στο ΠΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - «ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ (4Cs)» - ΔΗΜΟΤΙΚΟ			
ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΜΑ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
Α	Γλώσσα	Γλώσσα Α' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 9: Ο κόσμος των βιβλίων (συνεργασία, δημιουργικότητα)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Α' (βιβλίο μαθητή)	Πώς επικοινωνούμε; (ψηφιακή επικοινωνία)
Β	Γλώσσα	Γλώσσα Β' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 3: Στον κόσμο των κόμικς (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας) Κεφάλαιο 15: Αλληλογραφώ (ψηφιακή επικοινωνία)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Β' (βιβλίο μαθητή)	Επικοινωνία και ενημέρωση; (επικοινωνία)
Γ	Γλώσσα	Γλώσσα Γ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 10: Άνθρωποι και μηχανές (ψηφιακή κριτική σκέψη)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Γ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 8: Επικοινωνούμε και ενημερωνόμαστε (επικοινωνία)
	Μαθηματικά	Μαθηματικά Γ' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 42: Παζλ, πλακόστρωτα και μωσαϊκά (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)
Δ	Γλώσσα	Γλώσσα Δ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 14: Το ανθρώπινο θαύμα (ψηφιακό ιθαγένεια)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Δ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 7 – Κεφάλαιο 5: Ενημερωνόμαστε με πολλούς τρόπους (κριτική σκέψη, ψηφιακή επικοινωνία)
Ε	Γλώσσα	Γλώσσα Ε' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 15: Τηλεόραση (κριτική σκέψη) Ενότητα 13: Κατασκευές (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)
	Εικαστικά	Εικαστικά Ε' (βιβλίο μαθητή)	4. Μακέτα – Αρχιτέκτονας – Μακετίστας (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας) 5. Φωτογραφία, φωτογράφος (συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας)
ΣΤ	Γλώσσα	Γλώσσα ΣΤ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 9: Συσκευές (κριτική σκέψη, ψηφιακή επικοινωνία) Ενότητα 15, Κινηματογράφος – Θέατρο: Ας ανεβάσουμε τη δική μας παράσταση (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - «ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ» - ΔΗΜΟΤΙΚΟ

ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΜΑ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
Α	Γλώσσα	Γλώσσα Α' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 5: Σκανταλιές- Με πινέλα και φαντασία (πρωτοβουλία, ευαισθησία)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Α' (βιβλίο μαθητή)	Οι ανάγκες του ανθρώπου (κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία)
Β	Γλώσσα	Γλώσσα Β' (βιβλίο μαθητή)	Με το «σεις» και με το «σας» (κοινωνικές δεξιότητες)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Β' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 5: Οι ανάγκες και τα δικαιώματά μου (πολιτειότητα, κοινωνικές δεξιότητες)
Γ	Γλώσσα	Γλώσσα Γ' (βιβλίο μαθητή)	Ο κόσμος γύρω μας (πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, υπευθυνότητα) Ενότητα 10: Άνθρωποι και μηχανές (προστασία από εξαρτητικές συμπεριφορές στις τεχνολογίες)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Γ' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 1: Ζούμε μαζί και συνεργαζόμαστε (κοινωνικές δεξιότητες, προσαρμοστικότητα, ενσυναίσθηση και ευαισθησία) Κεφάλαιο 5: Εκλογές στο Δήμο (πολιτειότητα)
Δ	Γλώσσα	Γλώσσα Δ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 4: Εμένα με νοιάζει (ενσυναίσθηση και ευαισθησία, υπευθυνότητα)
	Μελέτη Περιβάλλοντος	Μελέτη Περιβάλλοντος Δ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 7 – κεφ. 4: Νέοι «δρόμοι» επικοινωνίας και ενημέρωσης (ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο)
Ε	Γλώσσα	Γλώσσα Ε' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 15: Τηλεόραση (προστασία από εξαρτητικές συμπεριφορές στις τεχνολογίες)
	Κοινωνική και Πολιτική αγωγή	Κοινωνική και Πολιτική αγωγή Ε' (βιβλίο μαθητή)	Κεφάλαιο 6: Είμαστε πολίτες της Ελλάδας, της Ευρώπης και του κόσμου (πολιτειότητα) Κεφάλαιο 4: Η δημοκρατία στην καθημερινή μας ζωή (υπευθυνότητα, πολιτειότητα, κοινωνικές δεξιότητες) Κεφάλαιο 3: Ο ενεργός πολίτης αποφασίζει, συμμετέχει και δρα (υπευθυνότητα, πολιτειότητα, κοινωνικές δεξιότητες) Κεφάλαιο 7: Είναι και δική μου δουλειά; (υπευθυνότητα, πολιτειότητα, κοινωνικές δεξιότητες)
ΣΤ	Γλώσσα	Γλώσσα Στ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα 9: Συσκευές (προστασία από εξαρτητικές συμπεριφορές στις τεχνολογίες)

Κοινωνική και Πολιτική αγωγή	Κοινωνική και Πολιτική αγωγή Στ' (βιβλίο μαθητή)	Ενότητα Β': Κράτος και πολίτης - Κεφάλαιο 1ο: Δικαιώματα και υποχρεώσεις του πολίτη (υπευθυνότητα, πολιτειότητα) Ενότητα Δ' - Κεφάλαιο 1ο: Παγκόσμια προβλήματα (ενσυναίσθηση και ευαισθησία)
------------------------------	--	--

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 - «ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ (4Cs)» - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΜΑ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
Α	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΑΣΚΗΣΗΣ (ασκήσεις 3.1., 3.2. & 3.3.: κριτική σκέψη)
	Νεοελληνική λογοτεχνία	Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου	Θεματική Ενότητα: Η βιοπάλη, σσ. 186-195 (κριτική σκέψη, παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)
	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου	Ενότητα 2η: Η Εκπαίδευση των παιδιών στην Αρχαία Αθήνα (ψηφιακή κριτική σκέψη, συνδυαστικές ψηφιακές δεξιότητες)
	Φυσική	Φυσική Α' Γυμνασίου	8. Το Ηλεκτρικό βραχυ-Κύκλωμα – Κίνδυνοι και «Ασφάλεια» (κριτική σκέψη, επικοινωνία)
	Βιολογία	Βιολογία Α' Γυμνασίου	Αλληλεπιδράσεις- Προσαρμογές - Η ποικιλία της Ζωής (δημιουργικότητα)
	Γεωλογία-Γεωγραφία	Γεωλογία-Γεωγραφία Α' Γυμνασίου	Δραστηριότητες Α1.4 «Ποιον χάρτη να διαλέξω» και Α1.5. «Ανακρίνοντας τους χάρτες» (κριτική σκέψη)
	Αγγλικά	Think Teen! 1st Grade of Junior High School, Student's Book, Προχωρημένοι	Project: Natural Disasters around the world, σελ. 60 (κριτική σκέψη)
	Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Α' Γυμνασίου	Συνθετική εργασία: «Φτιάξτε την πρώτη σας σχολική εφημερίδα στα γερμανικά, με θέμα την παρουσίαση των συμμαθητών σας!», σελ. 56-58 (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα)
	Τεχνολογία	Τεχνολογία Α' Γυμνασίου	Θεματικές ενότητες: Τεχνολογία και επιστήμη. Αποτελέσματα της Τεχνολογίας. Ανάγκη Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Κατανόηση των εννοιών Επιστήμης και Τεχνολογίας - Κατανόηση της αλληλεπίδρασης Επιστήμης και Τεχνολογίας - Κατανόηση της ανάγκης για Τεχνολογική Εκπαίδευση.

			Κατανόηση της μεθόδου επίλυσης τεχνολογικών προβλημάτων - Παρουσίαση της Διαθεματικότητας της διαδικασίας (όλες οι δεξιότητες 4Cs)
	Μουσική	Μουσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	Θεματική ενότητα «Μαθαίνοντας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (όλες οι δραστηριότητες: παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας, κριτική σκέψη, επικοινωνία)
Β	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (δραστηριότητα «Διαφορές μεταξύ αρχαίων και σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων»: κριτική σκέψη, ψηφιακή κριτική σκέψη, συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας)
	Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από μετάφραση	Ιλιάδα Β' Γυμνασίου	Ραψωδία Ζ και ραψωδία Σ (κριτική σκέψη, παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)
	Φυσική	Φυσική Β' Γυμνασίου	5.4 Μετατροπές ενέργειας Ενεργειακό πάρκο – skate - (συνδυαστικές ψηφιακής τεχνολογίας)
	Χημεία	Χημεία Β' Γυμνασίου	Το νερό στη ζωή μας (κριτική σκέψη, υπευθυνότητα)
	Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Β' Γυμνασίου	Συνθετική εργασία: «Φτιάξτε τη δεύτερη έκδοση της σχολικής εφημερίδας σας στα γερμανικά, με θέμα το σχολείο σας!» σελ. 42-43 (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα)
	Τεχνολογία	Τεχνολογία Β' Γυμνασίου	Εφαρμογή «Ομαδικής εργασίας» με θέμα τη Βιομηχανία, τον τρόπο λειτουργίας των παραγωγικών μονάδων, την εξοικείωση με την παραγωγική διαδικασία και την επίλυση τεχνο-παραγωγικών προβλημάτων. Διαθεματική προσέγγιση και αξιοποίηση γνώσεων από όλους τους τομείς δεξιοτήτων.
Γ	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (όλες οι δραστηριότητες: κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα)
	Νεοελληνική λογοτεχνία	Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γυμνασίου	Κεφάλαιο Δ. Σολωμός, Ελεύθεροι Πολιορκημένοι (παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας)

	Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από μετάφραση	Δραματική ποίηση, Ευριπίδη <i>Ελένη</i>	Έξοδος, 3η σκηνή - Εξόδιον άσμα, στίχοι 1813-1870 (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία)
	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου	Ενότητα 4η: Τα πλεονεκτήματα της ειρήνης (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία)
	Φυσική	Φυσική Γ΄ Γυμνασίου	3.6 Ενέργεια & ισχύς του ηλεκτρικού ρεύματος - Οικιακές συσκευές, ισχύς, ενέργεια (κριτική σκέψη, συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας)
	Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Γ΄ Γυμνασίου	«Γράψτε στη σχολική εφημερίδα ένα άρθρο για το ντόπινγκ, αφού ψάξετε και βρείτε τις κατάλληλες πληροφορίες στο διαδίκτυο» σελ. 47 (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα, συνδυαστικές ψηφιακές δεξιότητες)
	Τεχνολογία	Έρευνα και Πειραματισμός	Εφαρμογή της μεθόδου Έρευνας και Πειραματισμού για την εξοικείωση των μαθητών με την διαδικασία της έρευνας στην παραγωγική διαδικασία. Η Έρευνα υπεισέρχεται σε όλους του τομείς της σύγχρονης ζωής, κοινωνιολογία, εκπαίδευση, παραγωγή, και είναι απαραίτητη για την βελτίωση των συνθηκών ζωής και την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο άνθρωπος

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 - «ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ» - ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΜΑ	ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
Α	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΑΣΚΗΣΗΣ (ασκήσεις 3.1., 3.2. & 3.3.: αυτομέριμνα, προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα)
	Φυσική	Φυσική Γυμνασίου Α΄	Θερμική Ισορροπία - Φύλλο εργασίας 5 => ανάλυση γραφήματος συγκέντρωσης CO ₂ -Φαινόμενο θερμοκηπίου (πολιτείοτητα, υπευθυνότητα)
	Βιολογία	Βιολογία Γυμνασίου Α΄	Αλληλεπιδράσεις- Προσαρμογές - Η ποικιλία της Ζωής (ευαισθησία)
	Γεωλογία-Γεωγραφία	Γεωλογία-Γεωγραφία γυμνασίου Α΄	Άνθρωποι και οικοσυστήματα (πολιτείοτητα, υπευθυνότητα)
	Αγγλικά	Think Teen! 1st Grade of Junior High School, Student's Book, Προχωρημένοι	Project: Natural Disasters around the world, σελ. 60 (ενσυναίσθηση, ευαισθησία)
	Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Α΄ Γυμνασίου	«Wir machen eine Lernkartei», σελ. 59-60 (κοινωνικές δεξιότητες,

			υπευθυνότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα)
	Τεχνολογία	Τεχνολογία Α' Γυμνασίου	Μαθαίνω πως να μαθαίνω-Μεθοδολογία Επίλυσης Προβλήματος (πολιτειότητα, οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα).
	Μουσική	Μουσική Αγωγή (Α' Γυμνασίου), Μουσική Αγωγή (Β', Γ' Γυμνασίου)	«Συναισθηματική Νοημοσύνη και Μουσική» «Η Τέχνη της Μουσικής ως γλώσσα των συναισθημάτων» (όλες οι δραστηριότητες: κοινωνικές δεξιότητες)
B	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (όλες οι δραστηριότητες: πολιτειότητα)
	Φυσική	Φυσική Β' Γυμνασίου	5.4 Μορφές και μετατροπές ενέργειας - Κατανάλωση ενέργειας (πολιτειότητα, υπευθυνότητα)
	Χημεία	Χημεία Β' Γυμνασίου	Η ρύπανση του νερού (πολιτειότητα, υπευθυνότητα)
	Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Β' Γυμνασίου	“Φτιάξτε μόνοι σας ασκήσεις”, σελ. 44-45 (κοινωνικές δεξιότητες, υπευθυνότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα)
	Τεχνολογία	Τεχνολογία Β' Γυμνασίου	Σε όλες τις ενότητες: Εξοικείωση με την παραγωγική διαδικασία στην Βιομηχανία, ανάληψη ρόλου και λειτουργία στις απαιτήσεις του ρόλου καθώς και στη συνολική λειτουργία της βιομηχανίας (πολιτειότητα, επιχειρηματικότητα οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα).
Γ	Φυσική Αγωγή	Φυσική Αγωγή (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (όλες οι δραστηριότητες: κοινωνικές δεξιότητες, υπευθυνότητα, πρωτοβουλία, οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, αποτελεσματικότητα)
	Νεοελληνική λογοτεχνία	Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Γυμνασίου	Φρ. Κάφκα, Ποσειδώνας (αυτομέριμα, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία,

			πολιτειότητα, προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα, υπευθυνότητα)
Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από μετάφραση	Δραματική Ποίηση, Ευριπίδη: Ελένη		Έξοδος, 2η σκηνή, στίχοι 1779-1812 (ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πολιτειότητα, προσαρμοστικότητα)
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου		Ενότητα 9η: Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή (ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πολιτειότητα, προσαρμοστικότητα)
Φυσική	Φυσική Γ' Γυμνασίου		3.6 Ενέργεια & ισχύς του ηλεκτρικού ρεύματος - Οικιακές συσκευές, ισχύς, ενέργεια (πολιτειότητα, υπευθυνότητα)
Γερμανικά	Deutsch-ein Hit 1- Γ' Γυμνασίου		Ακούστε το ραπ τραγούδι με τίτλο «Μία γη για όλους». Σκεφτείτε ποιο είναι το θέμα, σελ. 17 (ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πολιτειότητα, υπευθυνότητα)
Τεχνολογία	Τεχνολογία Γ' Γυμνασίου (Έρευνα και πειραματισμός)		Σε όλες τις ενότητες: Εξοικείωση με την ερευνητική διαδικασία στην Βιομηχανία, καλύτερη αξιοποίηση των πρώτων υλών, βελτίωση των συνθηκών εργασίας ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής, επινόηση νέων προϊόντων για βελτίωση της ποιότητας ζωής (πολιτειότητα και επιχειρηματικότητα οργανωτική ικανότητα, προγραμματισμός, παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα).

Ενδεικτικά παραδείγματα δοκιμασμένων προγραμμάτων

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	Εβδομάδα Εθελοντισμού «Let's do it Greece» - <u>Νοιάζομαι και Δρω</u>
ΦΟΡΕΑΣ	Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο «Δεσμός» και Ίδρυμα Λαμπράκη
Ενδεικτική πρόταση για τις ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ στη θεματική ενότητα «Δημιουργώ και Καινοτομώ» (ΔΗΜΟΤΙΚΟ)	
<p><u>1^η ημέρα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία ομάδας εθελοντισμού για το «Περιβάλλον», που θα εκπροσωπεί τη σχολική μονάδα και θα αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια, από έναν/μία εκπαιδευτικό που θα συντονίζει τις δράσεις, από μαθητές/τριες από όλες τις τάξεις και από έναν/μία εκπρόσωπο του Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων Συνεδρίαση της ομάδας εθελοντισμού και λήψη αποφάσεων επιμέρους σχετικά με το περιεχόμενο και τον προσανατολισμό των δράσεων που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, με θέματα συμμετοχής των μελών της σχολικής κοινότητας, οργάνωσης κάθε επιμέρους δράσης κ.ά. <p><u>2η ημέρα (τάξεις Ε' και Στ')</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Εθελοντικός καθαρισμός της αυλής, των αιθουσών, των διαδρόμων κ.ά. του σχολικού χώρου Καταγραφή, καταμέτρηση και διαχωρισμός των απορριμμάτων που έχουν περισυλλεχθεί, με βάση την ερώτηση/κριτήριο «ποια από αυτά τα απορρίμματα μπορούν να ανακυκλωθούν»; και τοποθέτηση/διατήρησή τους σε ειδικούς κάδους ανακύκλωσης του σχολείου (αν δεν υπάρχουν θα πρέπει να δημιουργηθούν) Καταιγισμός ιδεών και συζήτηση με θέμα τα οφέλη της ανακύκλωσης, μεταξύ των μαθητών/τριων με συντονισμό από μέλη της ομάδας εθελοντών και τον/την συντονιστή εκπαιδευτικό <p><u>3η ημέρα (τάξεις Γ' και Δ')</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Δενδροφύτευση (ή φύτευση λουλουδιών, αρωματικών φυτών, λαχανικών κ.ά.) σε πρόσφορο χώρο της αυλής του σχολείου <p><i>Παράλληλα από άλλες μαθητικές ομάδες...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Περιποίηση/διακόσμηση προαύλιου χώρου με γκράφτι, ζωγραφιστά μηνύματα προώθησης της Αειφορίας κ.ά. <p><u>4η ημέρα (τάξεις Α' και Β')</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Σκυταλοδρομίες ανακύκλωσης ή/και άλλα εικαστικά παιχνίδια, όπως κατασκευή «εικόνων» απορριμμάτων και τοποθέτηση τους σε «κάδους ανακύκλωσης» κατασκευασμένους αυτοσχέδια από τα παιδιά <p><u>5η ημέρα (όλες οι τάξεις)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Οργάνωση υπαίθριων (κατά προτίμηση) θεματικών εργαστηρίων χειροτεχνίας (π.χ. πλαστικού, γυαλιού, χαρτιού κ.ά.) με ανακυκλώσιμα υλικά που έχουν περισυλλεχθεί τη 2^η ημέρα. Τα θεματικά εργαστήρια θα λειτουργούν σε διαφορετικούς χώρους του σχολείου και θα συντονίζονται από μέλη της ομάδας εθελοντισμού, σε συνεργασία με το συντονιστή/στρια εκπαιδευτικό <p><i>Στο τέλος...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Έκθεση χειροτεχνίας με θέμα «Δίνουμε δεύτερη ζωή στα υλικά μας», κατά την οποία εκτίθενται σε κοινόχρηστους χώρους του σχολείου τα έργα που δημιουργήθηκαν στα εργαστήρια χειροτεχνίας 	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, αλλά και μετά την ολοκλήρωσή της, η ομάδα εθελοντισμού φροντίζει για τη διάχυση των δράσεων στην τοπική κοινωνία με διάφορους τρόπους (π.χ. μέσω διαδικτύου, ραδιοφωνικών εκπομπών, πρόσκλησης εκπροσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης κ.ά.)

Παράδειγμα εφαρμογής της μεθοδολογίας υλοποίησης σε συνεργασία με φορείς

ΦΟΡΕΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Μακεδονίας (Erasmus+ KA2 Project)	Our School, My Future-ESL project
ΚΠΕ Μαρώνας	Με Την Πνοή Του Ανέμου ... Στα Αιολικά Πάρκα Της Ροδόπης
ΚΠΕ Μαρώνας	Το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε6
ΚΠΕ Κέρκυρας	Ξετυλίγοντας τον μίτο της Τεχνολογίας
ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού	Ενεργός πολίτης στη γειτονιά μου (εξ αποστάσεως)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Περιγραφή ενδεικτικής δράσης (π.χ. συνεργασία με Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης κ.ά.)

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	Εβδομάδα Εθελοντισμού «Let's do it Greece» - Νοιάζομαι και Δρω
ΦΟΡΕΑΣ	Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο «Δεσμός» και Ίδρυμα Λαμπράκη
Ενδεικτική πρόταση για τις ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ στη θεματική ενότητα «Δημιουργώ και Καινοτομώ» (ΔΗΜΟΤΙΚΟ)	
1^η ημέρα	
<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία ομάδας εθελοντισμού για το «Περιβάλλον», που θα εκπροσωπεί τη σχολική μονάδα και θα αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια, από έναν/μία εκπαιδευτικό που θα συντονίζει τις δράσεις, από μαθητές/τριες από όλες τις τάξεις και από έναν/μία εκπρόσωπο του Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων Συνεδρίαση της ομάδας εθελοντισμού και λήψη αποφάσεων επιμέρους σχετικά με το περιεχόμενο και τον προσανατολισμό των δράσεων που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, με θέματα συμμετοχής των μελών της σχολικής κοινότητας, οργάνωσης κάθε επιμέρους δράσης κ.ά. 	
2η ημέρα (τάξεις Ε' και Στ')	
<ul style="list-style-type: none"> Εθελοντικός καθαρισμός της αυλής, των αιθουσών, των διαδρόμων κ.ά. του σχολικού χώρου Καταγραφή, καταμέτρηση και διαχωρισμός των απορριμμάτων που έχουν περισυλλεχθεί, με βάση την ερώτηση/κριτήριο «ποια από αυτά τα απορρίμματα μπορούν να ανακυκλωθούν»; και τοποθέτηση/διατήρησή τους σε ειδικούς κάδους ανακύκλωσης του σχολείου (αν δεν υπάρχουν θα πρέπει να δημιουργηθούν) Καταιγισμός ιδεών και συζήτηση με θέμα τα οφέλη της ανακύκλωσης, μεταξύ των μαθητών/τριων με συντονισμό από μέλη της ομάδας εθελοντών και τον/την συντονιστή εκπαιδευτικό 	
3η ημέρα (τάξεις Γ' και Δ')	

- Δενδροφύτευση (ή φύτευση λουλουδιών, αρωματικών φυτών, λαχανικών κ.ά.) σε πρόσφορο χώρο της αυλής του σχολείου

Παράλληλα από άλλες μαθητικές ομάδες...

- Περιποίηση/διακόσμηση προαύλιου χώρου με γκράφτι, ζωγραφιστά μηνύματα προώθησης της Αειφορίας κ.ά.

4η ημέρα (τάξεις Α' και Β')

- Σκυταλοδρομίες ανακύκλωσης ή/και άλλα εικαστικά παιχνίδια, όπως κατασκευή «εικόνων» απορριμμάτων και τοποθέτηση τους σε «κάδους ανακύκλωσης» κατασκευασμένους αυτοσχέδια από τα παιδιά

5η ημέρα (όλες οι τάξεις)

- Οργάνωση υπαίθριων (κατά προτίμηση) θεματικών εργαστηρίων χειροτεχνίας (π.χ. πλαστικού, γυαλιού, χαρτιού κ.ά.) με ανακυκλώσιμα υλικά που έχουν περισυλλεχθεί τη 2^η ημέρα. Τα θεματικά εργαστήρια θα λειτουργούν σε διαφορετικούς χώρους του σχολείου και θα συντονίζονται από μέλη της ομάδας εθελοντισμού, σε συνεργασία με το συντονιστή/στρια εκπαιδευτικό

Στο τέλος...

- Έκθεση χειροτεχνίας με θέμα «Δίνουμε δεύτερη ζωή στα υλικά μας», κατά την οποία εκτίθενται σε κοινόχρηστους χώρους του σχολείου τα έργα που δημιουργήθηκαν στα εργαστήρια χειροτεχνίας

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, αλλά και μετά την ολοκλήρωσή της, η ομάδα εθελοντισμού φροντίζει για τη διάχυση των δράσεων στην τοπική κοινωνία με διάφορους τρόπους (π.χ. μέσω διαδικτύου, ραδιοφωνικών εκπομπών, πρόσκλησης εκπροσώπων τοπικής αυτοδιοίκησης κ.ά.)

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020»
που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

This work is licensed under Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

